

Motion till riksdagen 2012/13:Ub440

av Hans Ekström m.fl. (S)

Mälardalens högskola

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av resursfördelningssystem som gynnar forskningskvaliteten och slår vakt om forskning och forskningsbaserad högre utbildning i hela landet.

Motivering

Det är nödvändigt att regeringen vidtar åtgärder avseende fördelningen av forskningsresurserna. Och i samband med det beaktar Mälardalens och andra regionala högskolors, med liknande ekonomiska förutsättningar, behov av att kunna forskningsanknyta sina utbildningar – och därigenom säkerställa examensrätterna. Annars kommer såväl Mälardalen som hela Sverige att stå inför stora framtida problem med den regionala kompetensförsörjningen.

Västmannarådet i Västmanlands län och landshövdingen, regionförbundet, landstinget med flera i Sörmland har i olika skrivelser uppmärksammat regeringen på Mälardalens högskolas stora betydelse för en fortsatt stark utveckling i de båda länen. Vi delar den uppfattningen. Det är viktigt att vårda de regionala universiteten och högskolorna som är betydelsefulla tillväxtmotorer i de regioner där de finns.

Mälardalens högskola är en av landets större högskolor, med 13 000 studenter och 900 anställda i Eskilstuna och Västerås. Skolan erbjuder utbildningar av hög kvalitet med tonvikt på teknikutbildningar, sjuksköterske- och beteendevetenskapliga utbildningar, lärarutbildningar och ekonomiutbildningar. Mälardalens högskola bedriver, under ledning av ett sextiototal professorer, kvalificerade forskarutbildningar inom vetenskapsområdet teknik samt inom hälsa och välfärd. Skolan har ett brett och långvarigt samarbete med länets större och internationellt kända företag. Ett uttryck för detta är det

Fel! Okänt namn på

faktum att 40 procent av högskolans forskningsfinansiering är statlig, medan hela 60 procent av finansieringen når högskolan genom externa medel.

Forskningen vid Mälardalens högskola har mycket stor betydelse för Södermanlands och Västmanlands utveckling.

Offentlig sektor och näringslivet behöver ha möjlighet till ett fungerande samarbete med Mälardalens högskola. Den tillämpade forskningen stödjer utvecklingen i verksamheterna och skapar tillväxt. Utan närheten till Mälardalens högskola skulle det vara väsentligt svårare för företagen i länen att ta del av aktuell forskning.

För högskolans del ger samarbetet bland annat en möjlighet till att identifiera och initiera forsknings- och utvecklingsprojekt samt ger studenterna ett bredare kontaktnät. Samspelet bidrar till en hög vetenskaplig kvalitet. En utvecklad ”gränsgångarkultur” bidrar till att kunskap och kompetens rör sig mellan sektorer. ”Gränsgångarkultur” innebär att nya lärosäten skapar en kultur där samarbete med näringslivet blir ett framgångsrikt integrerat arbetssätt. De är flexibla och begripliga för näringslivet. Det finns en naturlig fokusering mot det regionala näringslivets behov. Det finns ett stort antal gränsgångare – personer med fötterna i både akademi och näringsliv. Exempel på samarbeten som genom en ömsesidighet och växelverkan har stor betydelse för regionen är Mälardalen Industrial Technology Centre (MITC), Robotdalen, Automation Region, Samhällskontraktet och Mälardalen Real Time Research Center (MRTC).

Med utgångspunkt från regionens struktur med en stark teknikindustri med ett stort antal underleverantörer och kundföretag, är behovet stort att ständigt förbättra konkurrenskraften. Detta är viktigt för att trygga sysselsättningen i regionen.

MITC är en organisation som är grundad för att få en ökad hävstång i samarbetet mellan teknikföretag, akademi och samhälle. Detta uppnås genom planering, finansiering och koordinering av utbildnings-, utvecklings- och forskningsprojekt i direkt samverkan mellan industrin i Mälardalen och Mälardalens högskola, vilka är huvudintressenter i MITC. Företagen som deltar kommer i första hand från Eskilstuna, Köping och Västerås, och som exempel kan nämnas Volvo CE, Alfa Laval, Hexagon Metrology, GKN Drivelines, Leax, Volvo Powertrain, ABB och Bombardier. Fokusområden inom MITC är innovation, effektivare produktutveckling, effektivare produktion och energi/miljö.

Robotdalen har bidragit till förnyelse, innovationskraft och produktivitetsoökningar både i de befintliga stora företagen – ABB, Atlas Copco, Volvo Construction Equipment, ESAB med flera – samt i över tvåhundra små och medelstora företag i regionen. Robotdalen har etablerat ett nytt område, nämligen hälsoteknik, där forskning inom hälsa och välfärd kombineras med befintlig forskning inom robotteknik. Här har Sverige stora förutsättningar att ta ett globalt ledarskap.

Samhällskontraktet, som genomförs i samarbete med Eskilstuna kommun, Västerås stad och Mälardalens högskola, är ett innovationssystem för offentlig sektor som innefattar gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt, kompetensutveckling av personal och olika former av mötesplatser som till

Fel! Okänt namn på

exempel seminarier och konferenser. Prioriterade områden för Samhällskontraktet är utbildning, äldreomsorg och socialt arbete, morgondagens studenter och arbetskraft samt hållbar stadsutveckling. Ytterligare exempel på samarbeten mellan Mälardalens högskola och offentlig verksamhet är landstingets engagemang i högskolans forskarutbildning inom hälsa och välfärd. Det är ett samarbete som genererar ett värdefullt ömsesidigt kunskaps- och kvalitetsutbyte, något som är viktigt både för högskolan och för regionen.

Mälardalens högskola är viktig för de båda länen kompetensförsörjning. Det råder fortsatt brist på civil- och högskoleingenjörer i länen samtidigt som företagen har ett stort behov av teknikkompetens. Inom undervisningsområdet ser länets kommuner framförallt ett behov av forskollärare och inom vården väntas ett underskott av sjuksköterskor.

När det gäller sjuksköterskeutbildning och lärarutbildning står Mälardalens högskola för en viktig regional kompetensförsörjning och det finns goda möjligheter till samverkan för att stärka utbildningskvaliteten, bland annat genom verksamhetsförlagd utbildning. Inom länet finns också ett flerårigt och väl fungerande samarbete när det gäller teknikutbildningarna. Det pågår ett aktivt arbete mellan näringslivet, Eskilstuna och Västerås kommuner samt högskolan för att stärka ungas teknikintresse.

Närhet till högre utbildning har en stor betydelse för arbetsmarknadens tillgång på kvalificerad arbetskraft. Mälardalens högskola har en betydande regional rekrytering: läsåret 2009/2010 rekryterades nästan hälften av nybörjarna vid Mälardalens högskola från Västmanland och Södermanland. En mycket stor andel av dem som rekryterats från de båda länen stannar också kvar efter examen, vilket har stor betydelse för länen kompetensförsörjning och tillväxt. Som exempel kan nämnas att närmare 60 procent av personer med högskoleutbildning i Eskilstuna kommun har sin examen från Mälardalens högskola och att 86 procent av de examinerade som högskolan har rekryterat från de egna länen var fortsatt boende i något av högskolelänen drygt två år efter examen.

Mälardalens högskola har behov av ökade forskningsanslag. Forskningen vid Mälardalens högskola håller hög vetenskaplig kvalitet, trots att högskolan endast har 78 miljoner kronor i direkta forskningsmedel. Det beror på att Mälardalens högskola i konkurrens erhållit externa medel; en tredjedel av de externa forskningsmedel som Mälardalens högskola erhöll 2010 kom från nationella forskningsråd. Mälardalens högskola har, tillsammans med KTH, också fått del av de strategiska forskningsmedel som avsattes till följd av den förra forskningspolitiska propositionen. Dessutom har Mälardalens högskola varit framgångsrik i att erhålla medel från bland andra KK-stiftelsen och EU, där ansökan förutsätter en aktiv näringslivsplan.

Med sitt utbud av lärarutbildningar, högskoleingenjör- samt civilingenjörsutbildningar och som en av Sveriges större anordnare av sjuksköterskeutbildning är Mälardalens högskola en mycket viktig kompetensförsörjare i de båda länen. För att garantera tillgången på välutbildad arbetskraft i länen, är det angeläget att matcha kvaliteten i högskolans utbildningar med tillräckliga forskningsresurser för att säkerställa utbildningens forskningsbas.

Fel! Okänt namn på

Det fattade beslutet om nedläggningen av Astra Zenecas forskningsenhet i Södertälje är ännu ett tecken på att Sverige måste säkerställa tillräckliga medel för forskningen inom flera områden, inte minst det som adresserar tillverkningsindustrins utmaningar. Beslutet aktualiserar också frågan om vikten av en god samverkan mellan akademi och näringsliv. Skulle samma beslut fattas rörande tillverkningsindustrin, skulle en region som Sörmland drabbas mycket hårt. Svensk industri och offentlig sektor är inte isolerade verksamheter, utan kräver närhet och samverkan med akademien.

Vi vill framhålla vikten av att regeringen säkerställer Mälardalens högskolas behov av framtida forskningsresurser, detta till gagn för kompetensförsörjningen i de båda länen samt med den betydelse detta har för den framtida tillväxten.

Stockholm den 4 oktober 2012

Hans Ekström (S)

Sara Karlsson (S)

Fredrik Olovsson (S)

Pia Nilsson (S)

Anna Wallén (S)

Olle Thorell (S)

Lars Eriksson (S)